

REMISSYTTRANDE

Datum
2022-05-13

Dnr
2022/1278

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Ju.L5@regeringskansliet.se

Betänkandet En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner (SOU 2022:2) *(Departementets diarienummer Ju2022/00396)*

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. I Justitiekanslerns uppdrag ingår även att bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Justitiekanslern har följande synpunkter på betänkandet.

Ett förstärkt straffrättsligt skydd för utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner (kap. 5)

Justitiekanslern konstaterar att tillämpningsområdet för de föreslagna nya straffbestämmelserna i viss mån kommer att överlappa tillämpningsområdet för andra brott. Överlappande straffbestämmelser bör som utgångspunkt undvikas. I den fortsatta beredningen bör det därför övervägas om lagförslagen kan utformas så att konkurrensproblem som redan nu kan förutses i möjligaste mån kan undvikas.

När det gäller utformningen av lagtexten anser Justitiekanslern att den föreslagna 7 § är svårtillgänglig till sin konstruktion. Det bör därför inom ramen för det fortsatta lagstiftningsarbetet övervägas om paragrafen kan göras mer lättillgänglig.

Ett förstärkt straffrättsligt skydd för de som yrkesmässigt bedriver nyhetsförmedling eller annan journalistik (kap. 7)

Justitiekanslern tillstyrker förslaget om införande av en ny straffskärpningsgrund i 29 kap. 2 § brottsbalken enligt vilken det vid bedömningen av straffvärdet för en gärning ska ses som försvårande att den brottsliga gärningen begåtts mot en person på grund av att han eller hon eller någon närstående yrkesmässigt bedrivit nyhetsförmedling eller annan journalistik. Förslaget är väl underbyggt och motiverat.

Justitiekanslern noterar dock att förslaget innebär att det tillförs ytterligare en försvårande omständighet till den redan nu omfattande exemplifieringen av omständigheter i paragrafen. En alltför lång katalog av exemplifierande straffskärpningsgrunder innebär en risk för att andra försvårande omständigheter som inte räknas upp får mindre betydelse.

Översyn av straffbestämmelserna om tjänstefel och brott mot tystnadsplikt (kap. 8)

Av de skäl som utredningen lyfter fram har Justitiekanslern inte någon erinran mot utredningens förslag att straffmaximum för brott mot tystnadsplikt höjs.

Vad gäller förslaget om införande av grovt brott mot tystnadsplikt noterar Justitiekanslern att utredningen inte innehåller någon analys av vilka effekter förslaget kan tänkas medföra för allmänhetens benägenhet att använda sig av sin meddelarfrihet. Vidare framgår det av utredningens redovisning av lagföringsstatistik för år 2011–2020 att det respektive år dömdes för några få fall av brott mot tystnadsplikt och att påföljden i samtliga fall, utom ett, bestämdes till dagsböter. Utredningen har därtill anfört att införandet av ett grovt brott kan innebära att det i de fall en person röjer uppgifter som omfattas av kvalificerad sekretess till grundlags-skyddade medier många gånger kan bli fråga om grovt brott mot tystnadsplikt. Detta innebär att straffet för denna typ av brott skulle skärpas väsentligt – från dagsböter till minst sex månaders fängelse.

Mot den bakgrunden och med beaktande av förslaget om att höja straffmaximum för brott mot tystnadsplikt – om det genomförs – kommer att medföra att domstolarna kan straffmäta högre upp i straffskalan för det brottet kan behovet av att införa ett grovt brott ifrågasättas.

Sammantaget är underlaget enligt Justitiekanslerns mening inte tillräckligt för att leda till slutsatsen att förslaget om att införa ett grovt brott mot tystnadsplikt är proportionerligt och bör genomföras. Justitiekanslern avstyrker därför förslaget.

Ärendet har föredragits av Klara Högström och Alexandra Pettersson Åberg. I ärendets beredning har även byråchefen Daniel Kjellgren deltagit.

Mari Heidenborg